

بررسی برترین تجارب جهانی فناوری شهروندی

شماره اول - ۶ آذرماه ۱۳۹۸

گزارش راه‌حل‌های نوآورانه افزایش مشارکت مردمی
در حاکمیت، بر بستر فناوری‌های داده‌محور

در این شماره می خوانیم...

- فناوری شهروندی چیست و چرا مهم است؟
- ویژگی‌های محوری فناوری شهروندی
- تفاوت فناوری شهروندی با سامانه‌های تجاری و اداری
- نگاهی به شتابدهنده‌های فناوری شهروندی
- CIVIC ACCELERATOR (CIVICX)
- Omidyar Network
- Impact Hub

پیشگفتار

در واقع فناوری شهروندی یعنی چطور می‌توان با استفاده از فناوری، مردم را در کنار حاکمیت توانمند کرد تا حاکمیتی کارآمدتر و پویا داشته باشیم. فناوری شهروندی تلاش می‌کند به این سوال پاسخ دهد که چطور می‌توان از قدرت بی‌نظیر مردم در حکمرانی استفاده کرد و حکمرانی بهتری را برای همه رقم زد.

در این شماره قصد داریم برخی از مفاهیم فناوری شهروندی را تبیین کرده و سپس شتابدهنده‌های اصلی این نوع فناوری در جهان را به صورت کوتاه معرفی کنیم. طبیعتاً شتابدهنده‌های بسیار زیادی در جهان وجود دارند که در این حوزه متمرکز شده‌اند، در این شماره تنها به سه‌تای آن‌ها اشاره می‌کنیم.

فناوری دارای پتانسیل گسترده‌ای برای تغییر نحوه ارتباط شهروندان با یکدیگر، ارتباط شهروندان با دولت و تقویت جوامع و حکومت‌ها است. امروزه شهروندان، سازمان‌ها و دولت‌ها از فناوری برای اطلاع‌رسانی و تشویق مشارکت شهروندی استفاده می‌کنند؛ مواردی مانند انتخابات و رای‌دهی، دولت الکترونیک و یا راه‌اندازی کمپین‌های جمع‌سپاری. این دسته از فعالیت‌های در حال رشد به عنوان «فناوری شهروندی» مشهور شده‌اند. فناوری شهروندی در واکنش به نابرابری و مشکلات اجتماعی ظاهر شده و به دنبال مشارکت عمومی در جوامع است. این نوع فناوری به طور مستقیم برای بهبود یا تأثیرگذاری بر حکومت‌ها، سیاست‌ها و یا مسائل اجتماعی و سیاسی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

فناوری شهروندی چیست و چرا مهم است؟

بسیاری از نیازهای اطلاعاتی در میان عموم مردم و حتی در بدنه خود دولت وجود دارد که فناوری جدید می‌تواند به آن سوالات پاسخ دهد؛ فناوری‌هایی که عمدتاً نزد شهروندان و خبرگان حوزه‌های مختلف و به طور خاص ICT موجود است.

موارد فوق به خوبی ضرورت تحول در سبک حکمرانی و سیاست‌گذاری کشور را نمایان می‌سازد؛ تحولی که فراتر از تغییر سطحی در رویه‌های انجام کار و یا بهینه‌سازی آنهاست. در طول دهه‌های گذشته، مفاهیم مختلفی تلاش کرده‌اند تحول در نحوه حکمرانی را تصویر کنند؛ از مفهوم «دولت الکترونیک» گرفته تا مفهوم تازه‌تری نظیر «دولت مشارکتی» و یا جدیدترین و کامل‌ترین مفهوم از دولت تحت عنوان «حاکمیت باز». این نگاه به سبک حکمرانی خود از سه بسته مفهومی دیگر تشکیل شده است: بسته مفهومی اول که عبارت است از «شفافیت، مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی» و بسته دوم یعنی «داده‌ی حکومتی باز» و بسته سوم با عنوان «مشارکت». فناوری شهروندی به رکن سوم این موضوع یعنی مشارکت می‌پردازد.

از گذشته تا امروز به حکمرانی به عنوان یک حوزه تخصصی نگریسته می‌شده است. عموم رای دهندگان و مشارکت‌کنندگان در حکومت معمولاً در ایجاد سیاست، نقشی ایفا نمی‌کنند و مشارکت مردم در امر حکمرانی فراتر از صندوق‌های رای نمی‌رود.

با وجود تکثیر ابزارهای نوین از جمله اینترنت برای شهروندان، اما هنوز فناوری منجر به تعامل مطلوب شهروندان و دولت نشده است. در واقع این نگاه حاکمیت است که تعامل‌پذیری بین دولت و مردم را رقم خواهد زد. اینجاست که فناوری شهروندی به عنوان یک تغییر نگاه و پارادایم مطرح می‌شود. فناوری شهروندی بیان می‌دارد که حاکمیت به تنهایی نمی‌تواند مسائل خود را حل و فصل نماید و این مردم با تخصص‌های مختلفند که مایلند به حاکمیت در حل مسائل عمومی کمک کنند. فناوری شهروندی باور به حل شدن مسائل با مشارکت مردم است.

حکمرانی امروز کشور، از ضعف‌های متعددی رنج می‌برد؛ ضعف‌هایی نظیر وجود انبوه قوانین ضعیف، متعارض و ناکارآمد، و نیز نحیف بودن دریچه‌های مشارکت فکری و اجرایی مردم در امور گوناگون حاکمیتی. از سوی دیگر،

ویژگی‌های محوری فناوری شهروندی

بر اساس تعاریف علمی به صورت خلاصه چهار ویژگی محوری را می‌توان برای فناوری شهروندی برشمرد:

۳. ساخت ابزاری مبتنی بر فناوری اطلاعات: استفاده از فناوری اطلاعات به عنوان تکنولوژی برتر در این زمینه مورد توجه و اشاره است.

۴. برای نفع عمومی: مهم‌ترین رکن این تعریف نیت و هدف از اقدام فناورانه است. این بسیار با اهمیت است که هدف افراد توسعه دهنده‌ی ابزار و حل مسأله نفع عمومی باشد.

۱. استفاده از داده‌ی باز: داده‌ی باز نوعی از داده است که ماشین‌خوان بوده و اجازه استفاده و بازاستفاده از داده‌ها ممکن بوده و دسترسی آن برای همه آزاد است.

۲. توسط افرادی خارج از حاکمیت: بدین معنی که افرادی خارج از بدنه حاکمیت و کارمندی دولت به حل مسأله می‌پردازند.

تفاوت فناوری شهروندی با سامانه‌های تجاری و اداری

برای درک دقیق‌تر مرز بین فناوری شهروندی و سامانه‌های تجاری و اداری، تفاوت‌های آن‌ها در جدول زیر آمده است:

سامانه‌های اداری	فناوری شهروندی	سامانه‌های تجاری	
س. اموال دستگاه‌های اداری س. تدارک الکترونیک دولت س. دسترسی آزاد به اطلاعات	سایت govtrack سایت شفافیت بودجه سایت رصد وعده‌های انتخاباتی	اسنپ، دیجی کالا، دیوار، شیپور، ...	نمونه‌ها
الزام قانون، اراده سیاسی	نیاز عمومی	فرصت تجاری	محرك تأسیس
تقاضا: بخش دولتی عرضه: بخش دولتی / خصوصی	تقاضا: بخش عمومی عرضه: بخش عمومی	تقاضا: بخش خصوصی عرضه: بخش خصوصی	عرضه و تقاضا
بودجه سازمان	هزینه شخصی، تأمین مالی خرد	سرمایه‌گذار	تأمین مالی اولیه
عدم نیاز	تبلیغات، جلب حمایت	فروش محصول، خدمت	سودآوری
وابسته به اراده سیاسی (پایین‌تر)	وابسته به تیم راهبر (متوسط)	وابسته به اقتصاد (بالا‌تر)	کیفیت سامانه
محدود به دستگاه	عمومی و باز	محدود به شرکت	ارائه اطلاعات

نگاهی به شتابدهنده‌های فناوری شهروندی

شتابدهنده‌های زیادی در حوزه فناوری شهروندی فعالیت می‌کنند. عمده وظایف این شتابدهنده‌ها، آموزش، مربی‌گری و کمک به رشد استارت‌آپ‌های فناوری شهروندی است. همچنین سرمایه‌گذاری در این استارت‌آپ‌ها در صورتی که امتیازهای لازم را کسب کنند از دیگر کارویژه‌های شتابدهنده‌های این حوزه است. در این شماره تنها به سه شتابدهنده‌ی این حوزه خواهیم پرداخت.

شتابدهنده CIVICX

نام شتابدهنده: CIVIC ACCELERATOR
(CIVICX)

سال تاسیس: ۲۰۱۲، آمریکا

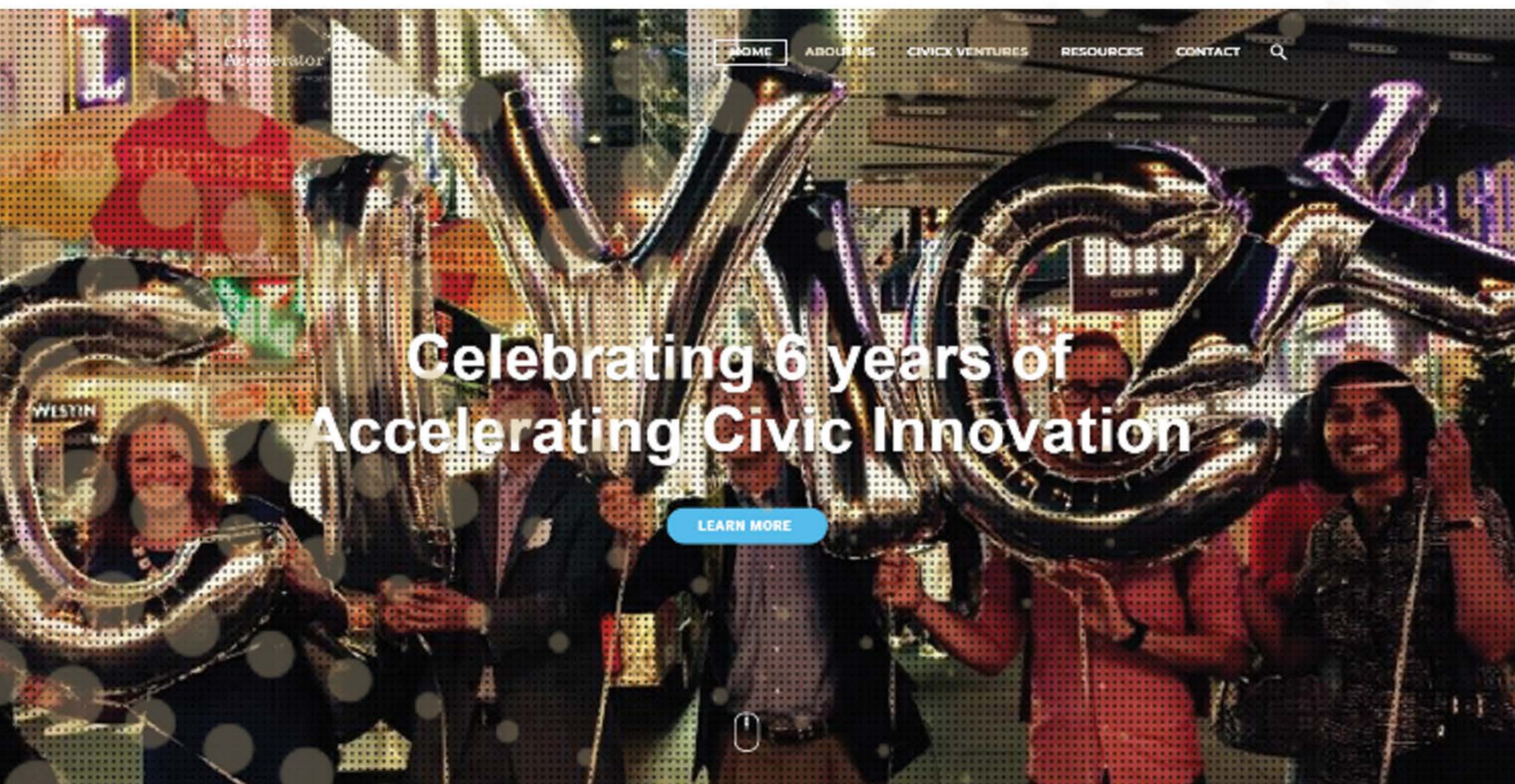
حوزه‌های فعالیت: فناوری شهروندی، آموزش و توسعه جوانان، برابری جنسیتی، توسعه نیروی کار

آدرس سایت: <https://cvcx.org>

بهره‌مند شوند. این شتابدهنده یک کمپ دوازده هفته‌ای برای تیم‌های خود برگزار می‌کند. در این مدت، تیم‌ها می‌توانند سرمایه مورد نیاز خود را تامین و ایده‌های مبتنی بر نوآوری اجتماعی خود را گسترش دهند.

CIVIC ACCELERATOR (CIVICX) یک شتابدهنده ملی در کشور آمریکا است که تمرکز اصلی آن برکسب و کارهای نوپایی است که به دنبال راه‌حلهایی برای مشکلات و بحران‌های اجتماعی هستند. این شتابدهنده صرفاً برای استارت‌آپ‌های غیرانتفاعی نیست و از استارت‌آپ‌های سودمحور نیز در صورت داشتن شرایط مساعد حمایت می‌کند. این کسب‌وکارها می‌توانند در تمام مراحل شتابدهی از مشاوره، سرمایه، آموزش و سایر مزایای این شتابدهنده

۲۷۰ کارآفرینی که
آموزش دیده‌اند

۱۳۵ کسب‌وکار
رشد داده‌شده

۱ میلیون دلار
سرمایه‌گذاری

۵.۳ میلیون نفر
مخاطب محصولات
و خدمات این شتاب‌دهنده

خدمات شتاب‌دهنده

سرمایه‌گذاری

در هر دوره
آموزشی، دو
استارت‌آپ برتر هر
کدام ۵۰ هزار دلار
سرمایه دریافت
می‌کنند.

مربی‌ها و شبکه‌ها

ارتباط با سرمایه
گذاران، رهبران
کسب و کار،
کارآفرینان
اجتماعی و شرکای
استراتژیک

یادگیری مشترک

کار و یادگیری
مشترک با
کارآفرینان در
سرتاسر جهان

آموزش

برنامه آموزشی
طراحی شده
بوسیله متخصصان
صنعت و براساس
خلق درآمد،
استراتژی‌های تامین
مالی و جذب
مشتری

شبکه Omidyar

نام شتابدهنده: Omidyar Network

سال تاسیس: ۲۰۰۴، آمریکا

حوزه‌های فعالیت: توسعه قابلیت‌های انسانی، کشف

مسائل نوظهور، فناوری‌های سودمند، سرمایه‌گذاری

آدرس سایت: <https://www.omidyar.com>

مسائل نوظهوری که آینده ما را شکل می‌دهند را کشف می‌کند. این شبکه تاکنون ۱ میلیارد و ۵۳۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری انجام داده است. از این مقدار، ۸۲۲ میلیون دلار برای سازمان‌های غیرانتفاعی و ۷۱۳ میلیون دلار برای استارت‌آپ‌های تجاری در راستای مأموریت شبکه سرمایه‌گذاری شده است. این شبکه

شبکه Omidyar، یک شبکه جهانی از نوآوران، کارآفرینان، فناوران، سرمایه‌گذاران، فعالان و سازمان‌هایی است که به کلیدی‌ترین مسائل اقتصادی، فناوری و اجتماعی زمان ما می‌پردازد. این شبکه در سال ۲۰۰۴ توسط پیر امیدیار بنیانگذار eBay پایه‌گذاری شده است. این شبکه رسالت خود را اینگونه تعریف کرده است: «ما به دنبال ایجاد یک اقتصاد عادلانه‌تر و پیشبرد فناوری مسئولانه هستیم که زندگی‌ها را بهبود می‌بخشد، قابلیت‌های انسانی را گسترش می‌دهد و

ON Omidyar Network

ABOUT OUR WORK INVESTS IDEAS PEOPLE OFFICES

A WORLD OF POSITIVE RETURNS

We seek to create a more equitable economy, promote responsible technology that improves lives, expand human capability, and discover the emergent issues that will shape our future

شهروندی صرف می‌شود و هدف از این کار ترویج مشارکت شهروندی در منطقه است. ALTEC آخرین صندوق شتاب دهنده فناوری شهروندی است که توسط Avina و Omidyar در سال ۲۰۱۳ ایجاد شده است. ALTEC به دنبال توسعه اکوسیستم فناوری شهروندی، پشتیبانی و تامین منابع برای راه‌حل‌های نوآورانه مربوط به مسائل شهروندان و دولت‌ها در سراسر منطقه آمریکای لاتین است. در شماره‌های آتی برخی از استارت‌آپ‌هایی که این شبکه بر روی آن‌ها سرمایه‌گذاری کرده است معرفی خواهند شد.

تیم‌ها با حوزه‌های مختلفی دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: هویت دیجیتال، آموزش، اقتصاد جدید، آزمایشگاه فناوری و راه‌حل‌های اجتماعی، فناوری پاسخگو و شبکه امیدیار در سال ۲۰۱۸، موسسه لومینت (Luminate) را تاسیس کرد. این موسسه بیشتر بر روی فناوری شهروندی تمرکز کرده است. همچنین شبکه Omidyar، حدود ۲.۹ میلیون دلار در حمایت از توسعه و ارتقاء پلتفرم‌های فناوری شهروندی در آمریکای لاتین سرمایه‌گذاری کرده است. این سرمایه در زمینه سیستم‌های نوآورانه فناوری

شتابدهنده Impact Hub

نام شتابدهنده: Impact hub

سال تاسیس: ۲۰۰۵، اتریش

حوزه‌های فعالیت: آموزش و رشد اعضای شبکه

کارآفرینی در دنیا

آدرس سایت: <https://impacthub.net>

آموزش و توانمندسازی آن‌ها تاکید دارد و کمتر تامین مالی آن‌ها را برعهده می‌گیرد. به عنوان مثال به اعضای شبکه در توسعه ایده‌های جدید، افزایش انگیزه، مشارکت با دیگر اعضا، استفاده از متخصصان و مشاوران، یادگیری مهارت‌ها و قابلیت‌های جدید و دسترسی به زیرساخت‌های بهتر کمک می‌کند.

Impact Hub یکی از بزرگترین شبکه‌های جهانی است که بر روی ایجاد جوامع کارآفرینی و به خصوص در حوزه کارآفرینی اجتماعی شکل گرفته است. دفتر مرکزی این شبکه در کشور اتریش قرار دارد اما مراکز آن در سراسر جهان فعال هستند. این شبکه خود را اینگونه معرفی کرده است: «خانه‌ی نوآوران، رویاپردازان و کارآفرینانی که راه‌حل‌های ملموس برای بزرگترین معضلات جهان ارائه می‌کنند.» این شتابدهنده بیشتر بر روی رشد اعضای شبکه و

IMPACT
HUB

Global Community

Homepage

Get to Know Us

Get Involved

The Impact Blog

#BEPARTOFTHECHANGE

Entrepreneurial Networks as
Drivers for Positive Change

IMPACT
HUB

DOWNLOAD THE REPORT

برگزاری بیش از ۱۱
هزار رویداد
در ۵ قاره در سال ۲۰۱۶

حضور در بیش از
۵۰ کشور جهان

STARTUP

شتابدهی به بیش از
۶۴۰۰ استارت‌آپ بین
سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶

با بیش از
۱۶ هزار نفر عضو

خدمات شتابدهنده

برنامه‌ها و رویدادها

برگزاری برنامه‌ها و رویدادهای آموزشی که در آن متخصصان به افراد تازه وارد در خصوص ایده‌هایشان کمک می‌کنند.

حمایت استارت‌آپی

تبدیل ایده‌ها به راه‌حل‌های تاثیرگذار. این شبکه به کارآفرینان در همه مراحل چرخه عمر استارت‌آپ‌شان کمک می‌کند تا ایده‌ی اولیه آنها به یک کسب و کار خوب تبدیل شود.

شبکه‌سازی و ایجاد فضای کاری

با حضور در ۱۰۰ منطقه دنیا، این شتابدهنده توانسته شبکه‌سازی بسیار خوبی برای مخاطبین خود فراهم آورد.

فناوری، دارای پتانسیل گسترده‌ای برای تغییر نحوه ارتباط شهروندان با یکدیگر، ارتباط شهروندان با دولت و تقویت جوامع و حکومت‌ها است. امروزه شهروندان، سازمان‌ها و دولت‌ها از فناوری برای اطلاع‌رسانی و تشویق مشارکت شهروندی استفاده می‌کنند؛ مواردی مانند انتخابات و رأی‌دهی، دولت الکترونیک و یا راه‌اندازی کمپین‌های جمع‌سپاری. این دسته از فعالیت‌های در حال رشد به عنوان «فناوری شهروندی» مشهور شده‌اند.